

KAMU HUKUKU/PUBLIC LAW

Araştırma Makalesi / Research Article

Kadına Karşı Şiddetin Bir Türü Olarak Israrlı Takip Suçu (TCK'nın 123/A Maddesi)*

As a Form of Violence Against Woman the Crime of
Stalking (Turkish Criminal Code Artical 123/A)

Hamdiye YILMAZ-İMRET**

ÖZ

Çalışmamızda TCK'nın 123/A maddesi ile yeni bir suç tipi olarak Türk Ceza eklenen ısrarlı takip suçunun incelenmesine çalışılacaktır. Yapılan düzenleme ile kadına karşı şiddetin ön aşaması olan kişiyi ısrarlı bir şekilde takip etme, rahatsızlık verme gibi eylemler suç olarak düzenlenmiştir. Çalışmamızda “ısrarlı takip” kavramının hukuki niteliği ve açıklanacak; ısrarlı takip suçunun, Türk hukukunda ve diğer ülkelerin hukuk sistemlerinde yer alan düzenlemelerden örnekler verilecektir. Bu çalışmamızda, Türk hukukunda yeni bir suç tipi olan ısrarlı takip suçu genel hatlarıyla ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: İsrarlı takip, ısrarlı takip suçu, taciz, huzur ve sükununu bozma, kadına karşı şiddet.

ABSTRACT

In our study, we will try to examine the crime of stalking, which is added as a new tipe of crime in article 123/A of the Turkish Penal Code. Through the penal code, actions such as persistently following the person, which is the pre-stage of violence against women, and inconvenience are regulated as crimes. In our stady, we will explain the legal nature of stalking and regulation in Turkey law and the other countries Since it is still a new type of crime, in our study, crime will be tried to be examined in its aspects.

Keywords: Stalking, crime of stalking, harrassment, disturb peace and quiete, violence against women.

* Makale gönderim tarihi: 15.10.2023. Makale kabul tarihi: 28.11.2023, Hamdiye Yılmaz-İmret, “Kadına Karşı Şiddetin Bir Türü Olarak İsrarlı Takip Suçu (Tck'nın 123/A Maddesi)”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2024, s.1-23, DOI: <https://DOI.org/10.46547/imuhfd.2024.11.1.3>.

** Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, [ORCID](https://orcid.org/0000-0003-3128-2605) 0000-0003-3128-2605

Çatışma Beyanı: Yazar/lar herhangi bir çatışma beyanı bildirmemiştir.

Giriş

Israrlı takip suçu 5237 sayılı TCK'nın hürriyete karşı suçların düzenlendiği ikinci kısmının yedinci bölümünde TCK'nın 123/A maddesinde düzenlenmiştir. Israrlı takip suçu, ceza kanununa 12.05.2022 kabul tarihli 7406 sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 8. Maddesi ile eklenmiştir.

Toplumumuzda özellikle kadına karşı şiddet olaylarının artmasıyla birlikte, ihtiyaç ısrarlı takibin suç olarak düzenlenmesi ihtiyacı doğmuştur. Üzerine söz konusu ısrarlı takip suç olarak düzenlenmiştir. Yapılan cezai düzenlemede, suçun ancak kadınlara karşı işlenebileceği özellikle belirtilmemiş olsa da; suçun kadına karşı şiddetin önlenmesi amacıyla düzenlendiği madde gerekçesinde belirtilmiştir.

5237 sayılı TCK'nın 123/A maddesi ile suç kapsamına alınmış olan ısrarlı takip suçu ile; esas itibarıyla kişilerin özel hayatının gizliliğinin ihlalinin engellenmesi, kişilerin huzur ve sükununun korunması amaçlanmaktadır. Israrlı takip suçu ile mağdurun kendisini güvensiz hissetmesi ve duyduğu korku sebebiyle özgürlüğünün sınırlandırılmasının önüne geçilmek hedeflenmiştir. Buna göre; ısrarlı takip suçu ile; bir kişinin çeşitli araçlarla ve ısrarlı bir şekilde temas kurulmaya çalışılarak huzurunun bozulması engellenmeye çalışıldığını belirtmemiz gerekmektedir.

Israrlı takip; birçok Avrupa ülkesinin mevzuatında suç olarak düzenlenmiştir. Bu suç; ilk olarak 1933 yılında yapılan yasal düzenleme ile Danimarka'da suç olarak düzenlenmiştir.¹ Bundan sonra 1997 yılında İrlanda, 1998 yılında Belçika, 2000 yılında Hollanda, 2006 yılında Avusturya, 2007 yılında Almanya ceza kanunlarında ısrarlı takip suç olarak düzenlenmiştir. Bu ülkelerin dışında, Fransa, İsveç ve Slovenya ceza kanunlarında doğrudan bir düzenleme bulunmamakla birlikte "ısrarlı takip" kavramına yer verilmiştir². Ülkemizde de, TCK'da söz konusu cezai düzenlemesinin yer almamasının bir eksiklik olduğu değerlendirilerek madde ihdası yoluna gidilmiştir. Kanaatimizce yapılan bu düzenleme kadına karşı şiddetin önlenmesinde caydırıcı, yararlı ve etkili olacaktır. Ancak sorunun çözümü açısından yeterli olmayacağını belirtmemiz gerekmektedir.

I. Israrlı Takip Kavramı ve Genel Olarak Israrlı Takip Suçu

1 Laura De Fazio, *The Legal Situation on Stalking Among The European Member States*, s. 231, Springer Science+ Business Media B.V. 2009.

2 Recep Doğan, "Kadına Yönelik Şiddetin Bir Türü Olarak Israrlı Takip (Stalking) Kavramı ve Suçu," *Ankara Barosu Dergisi*, Cilt 2014, Sayı 2, s. 148.

İsrarlı takip kelimesi İngilizce’de “stalking” şeklinde ifade edilmektedir. İsrarlı takip, bir kişinin rızası bulunmadan sürekli bir şekilde gözetlenmesi anlamını taşımaktadır. Kelime köken olarak avcılık faaliyetine dayanmakta olup, avcının avını dikkatle ve sessizce ürkütmeden ona yaklaşarak avlamasından ileri gelmektedir ³.

İngilizce “stalking” kavramı ise sözlükte; “bir kişiye saldırmak veya birini yakalamak, öldürmek için takip etmek” şeklinde açıklanmış iken; Türkçe’de “musallat olmak, dadanmak, sırnaşmak” olarak çevrilmesi mümkündür. Bu kavramın hukuka aykırılığın yeni ve özel bir türü olarak son zamanlarda ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Ancak kavramın tanımı ve kapsamı ile ilgili farklı görüşler ve aynı zamanda farklı tanımlamalar bulunmaktadır ⁴. İsrarlı takip kavramı ilk ortaya çıktığı dönemlerde, Amerika, Kanada ve İngiltere gibi ülkelerde magazin gazeteciliğinde, ünlü kişilerle iletişim kurmaya çalışan ta-kıntılı hayranların idol olarak gördükleri bu kişileri takip etme çabalarını ifade etmek için kullanılmaktaydı. İsrarlı takip kavramını ceza hukuku açısından; fail tarafından, mağdurun istememesine rağmen, kendisine veya yakınına yönelik olmak üzere ısrarlı bir şekilde araçla, iletişim yoluyla, sözle, hareketle veya hukuka aykırı başkaca bir davranış gerçekleştirilerek, hukuken korunan bir hakkın güvenliği konusunda mağdurun korku duymasına yol açan, rahatsızlık veren veya tehditkâr fiiller olarak tanımlamak mümkündür ⁵. Burada belirtmemiz gerekir ki; mağdura yapılan söz konusu davranışlar neticesinde bu tehdit ve korkunun mağdur tarafından algılanmasının gerekip gerekmediği hususu doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre; söz konusu fiillerin hayatın olağan akışına göre standart bir insanda korku yaratacak ölçüde olması yeterli görülmelidir. Bir diğer görüşe göre ise; mağdurun subjektif olarak korkmuş olması yani hareketin mağduru korkutmaya elverişli olması gerekliliğini de araştırmak gerekmektedir ⁶.

Kanaatimizce, burada özel olarak mağdurun korku duyup duymadığını ayrıca araştırmaya girmek suçu bağlamından koparacaktır. Zira burada hareket noktasının mağdurda korku oluşup oluşmamasından ziyade, süreklilik arz

3 Süleyman Özar, “İsrarlı Takip Suçu (TCK m 123/A),” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2022, 1397-1430, s.1400,

4 Alper Uyumaz, İdris Akdağ, “Türk Özel Hukukunda Şiddet ve İsrarlı Takip Kavramı ile İsrarlı Takip Mağdurunun Korunması” *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 19, 2015, Sayı 2, s. 52.

5 Özlem Yenerer Çakmut, İsrarlı Takip(Stalking) Kişinin Huzur ve Sukununu Bozma ve Türk Ceza Hukuku Bakımından Genel Değerlendirme, <https://balikesirbarosu.org.tr/medya/balikesir-barosu-dergisi-sayi-1>

6 Alparslan Dereli, “İsrarlı Takip ve Taciz (Stalking) Kavramı ve Suçu”, *Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk’a Armağan*, Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca, Seçkin Yayınları, Ankara 2020, s. 1365.

eden fiiller sebebiyle huzurunun etkilenmesi ve güven hissinin ortadan kalmasıdır. Bunun için de sübjektif bir araştırmaya girmek yerine ortalama bir insanın üzerinde yaratacağı etki nazara alınarak değerlendirme yapılması suç politikası ve kanunun konuluş amacına daha uygun olacağı kanaatindeyiz. Sübjektif araştırmalara girmek suçu bağlamından çıkaracak ve aynı zamanda birtakım fiillerin cezasız kalması sonucunu doğuracaktır. Zira suçun oluşup oluşmadığında belirleyici unsur fiil iken; böyle bir araştırmaya girilmesi halinde belirleyici olarak fiilden hareket etmek yerine psikolojik analiz yapmak suretiyle suçun oluşumu değerlendirilecektir. Bu da ceza kanunu mantığı ve suçun düzenlenme amacına aykırılık oluşturacaktır. Ancak suçun işleniş biçimi, suçun uzun bir süre boyunca işlenmeye devam edilmesi mağdurun hayatını çekilmez hale getirmesi, mağdurun psikolojik olarak olumsuz etkilenmesi ve bu psikolojik yıkımın gelecekteki hayatını etkilemeye devam edecek olduğu durumlarda, bu durumun ayrıca ceza miktarının belirlenmesinde hakim tarafından dikkate alınmasının gerekmektedir.

Henüz yeni bir suç tipi olması sebebiyle Yargıtay'ın bu konudaki görüşünü tam olarak bilemesek de; ısrarlı takip suçuna benzer olan ve ısrarlı takip suçunun unsurlarının bazılarını içerisinde barındıran kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu ile ilgili içtihatlarla suçun oluşumu için failin; kanun metninde yazılı bulunan telefon etme, gürültü yapma ya da aynı maksatla hukuka aykırı bir davranışta bulunma fiillerini bir kez yapmasının yeterli olmadığı, eylemin ısrarla tekrarlanması, süreklilik arz etmesi ve sırf kişilerin huzur ve sükununu bozma saiki ile işlenmesi aranmakta ise de; burada özel saik aranması madde metninin düzenlemesinden kaynaklanmaktadır. Israrlı takip suçu ile ilgili belirtilen şekilde bir düzenleme yer almadığına göre objektif yönden değerlendirme yapılması yerinde olacaktır⁷.

Türk hukukunda ısrarlı takip suçunun düzenlenmesinde önemli etkisi bulunması sebebiyle; Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinden de söz etmek gerekmektedir (bundan sonra İstanbul Sözleşmesi olarak anılacaktır.) Sözleşmenin 34. maddesinde ısrarlı takip kavramı, “başka bir şahsa yönelik olarak gerçekleştirilen ve bu şahsı, şahsın kendisini güvende hissetmesini önleyecek

7 Yargıtay 4. CD. 2020/14686 esas, 2021/15533 karar sayılı kararı; Yargıtay 4. CD. 2018/6322 esas, 2020/1085 karar sayılı kararlarında ve birçok başka kararlarında kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunun oluşumu için özel saik aranmasının sebebinin kanunun lafzından kaynaklandığı ifade edilmiştir. Israrlı takip suçu açısından kanun maddesinde özel bir saik ile hareket şartı aranmadığından henüz yeni bir suç tipi olması sebebiyle içtihat bulunmasa da; objektif değerlendirmenin esas alınacağını ifade edebiliriz. (Çalışmamızda yer verilen tüm Yargıtay kararları UYAP portal üzerinden hakim ekranından alınmıştır.)

şekilde korkutacak, kasıtlı bir biçimde tekrarlanan tehditkâr davranışlar” şeklinde tanımlanmıştır⁸. Belirttiğimiz tanımlamaların ortak noktasının davranışların tekrarlanarak gerçekleşmesi gerekliliği ile kişinin güvende olduğu hissinin zedelenmesi olduğunu söylemek mümkündür.

Türkiye’nin yakın zamanda taraf olmaktan çekildiği, İstanbul Sözleşmesi’nin imzalanmasıyla birlikte sözleşme hükümleri ile getirilen yükümlülüklerin sağlanması amacıyla 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun 1. maddesinde ısrarlı takip kavramı kullanılmış ve kanunun uygulanma yönetmeliğinde ısrarlı takip kavramının tanımı yapılmıştır⁹. Buna göre; yönetmelik m.3/1-ş’de tek taraflı ısrarlı takip; “Aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, şiddet uygulayanın, şiddet mağduruna yönelik olarak, güvenliğinden endişe edecek şekilde fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygularına sebep olacak biçimde, içeriği ne olursa olsun fiili, sözlü, yazılı olarak ya da her türlü iletişim aracını kullanarak ve baskı altında tutacak her türlü tutum ve davranışı” kapsayacağı şeklinde ifade edilmiştir¹⁰.

İsrarlı takip kavramının birbirinden farklı tanımlamaları olmakla beraber; bu kavramının yapılan tüm tanımlamalarında özellikle vurgulanan unsur; fiilin süreklilik arz etmesi olduğunu ifade etmemiz gerekmektedir. Uygulama yönetmeliğinde yapılan tanımlamadan da görüleceği üzere; ısrarlı takibin mağduru ile faili arasında bir akrabalık veya yakınlık bulunması şartı aranmamaktadır. Bununla birlikte süreklilik arz eden birtakım davranışlar sonucunda; kişiye karşı cinsel taciz, kişinin huzur ve sükununun bozulması suçlarının oluşması mümkün olduğu gibi ısrarlı takip suçunun da oluşması mümkündür. Burada suçlardan hangisine göre failin cezalandırılacağı hususu önem taşımaktadır. Zira TCK’da ısrarlı takip suçunun düzenlenmesinden önce de benzer fiillerin cezalandırılması söz konusuydu. Bu nedenle çalışmamız içerisinde failin hangi hareketlerinin bu suçların hangisine vücut vereceği konusu Yargıtay kararlarından da yola çıkılarak ayrıca açıklanmaya çalışılacaktır.

İsrarlı takip oluşturan fiillerin yapısında genel olarak üç unsurun bulunduğunu söylemek mümkündür. Buna göre, mağdurun istemediği ve rahatsız olduğu davranışta bulunmak, bu davranışın açık veya zımni olarak tehdit içermesi ve bu davranışların ortalama makul bir insanda korku ve endişeye yol

8 İstanbul Sözleşmesi - İstanbul Sözleşmesi (istanbulsozlesmesi.org)

9 Hilal Karakaş Eker, *İsrarlı Takip Suçu*, <https://www.hukukihaber.net/israrli-takip-sucu-makale,10067.html>

10 *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununa İlişkin Uygulama Yönetmeliği*, Resmi Gazete Yayınlanma tarihi:18.01.2013, Sayı:28532, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130118-2.htm>

açmasıdır. Bununla birlikte bir kişinin değerini rahatsız etmesi, şiddet uygulaması, takip etmesi veya taciz etmesi için bu fiillerin bilerek ve isteyerek yapılması gerekmektedir¹¹.

5237 sayılı TCK'nın 123/A madde gerekçesine bakıldığında, bu suç düzenlemesi ile kişinin maddi, manevi kişiliğine ve vücut bütünlüğüne yönelik olarak ağır bir tehdit oluşturacak fiillerin meydana gelmesinin önlenmesi ve özellikle kadına yönelik şiddet ile daha iyi mücadele edilebilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir¹². Dolayısıyla, bu suç tipi ile kişinin maddi ve manevi bütünlüğü, hürriyeti, huzur ve sükununun bir bütün olarak korunmasının amaçlandığını ve suçta korunan hukuki değerlerin de bir bütün olarak bu değerlerden oluştuğunu söylemek mümkündür. Madde gerekçesinde; ısrar kavramının tanımı yapılarak “*İsrar, bir düşüncede veya davranışta ayak direme, üsteleme anlamına gelen bir sözcük olup, maddede belirtilen hareketlerin tekrarlanarak yapılmasını ifade etmektedir.*” şeklinde açıklanmıştır. Bu nedenle suçun oluşumu için, failin haksızlık oluşturan fiilini makul sayılmayacak ölçülerde gerçekleştirilmesi fiilin ısrarlı şekilde gerçekleştirildiğinin kabulü için gerekmektedir.

TCK'da yer verilen ısrarlı takip düzenlemesi genel olarak Avrupa ülkelerindeki ısrarlı takip suç düzenlemesi ile paralellik göstermektedir.

Alman Ceza Kanunu m.238'de ısrarlı takip suçu; “(1)Her kim, diğer bir kişiyi, yetkisi olmaksızın izleyerek, ısrarlı bir şekilde, 1. Yakınındaki yerlere gider, 2. Telekomünikasyon araçlarını veya sair haberleşme araçlarını veya üçüncü kişileri, onunla temas kurmayı sağlamak üzere kullanarak, girişimlerde bulunur, 3.bu kişiye ilişkin verileri kötüye kullanarak, onun adına mal veya hizmet ısmarlar veya üçüncü kişilerin onunla temas kurmasına sebebiyet verir, 4. Onu veya onun yakını olan bir kişiyi hayat, vücut bütünlüğü, sağlık veya özgürlüğünü ihlal etmekle tehdit ederse veya, 5. Sair benzer bir fiil gerçekleştirir, bu şekilde bu kişinin sürdürdüğü, hayat tarzını şekillendirmesini, ağır bir şekilde bozarsa, üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.(2) Eğer fail mağduru, mağdurun aile mensuplarından birini veya mağdurun yakınlarından birini, işlediği fiil ile ölüm tehlikesi veya sağlığının ağır bir şekilde bozulması tehlikesine düşürürse üç aydan beş yıla kadar hapis cezasına hükmedilir. (3)

11 Uyumaz, Akdağ, s. 55.

12 <https://www5.tbmm.gov.tr//sirasayi/donem27/yilo1/ss323.pdf>, erişim tarihi: 05/12/2022. Madde gerekçesinde; “Maddeyle, 5237 sayılı Kanuna yeni bir madde eklemek suretiyle, ısrarlı takip olarak nitelendirilen fiiller müstakil bir suç haline getirilmektedir. Böylelikle, mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamada ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması amaçlanmaktadır. Düzenlemeyle, özellikle kadına yönelik şiddet içeren suçlar işlenmeden önce ısrarlı takip fiilleriyle etkin mücadele edilmesi ve mağdurların korunması hedeflenmektedir. ...’ şeklinde ifade edilmiştir.

Fail, gerçekleştirdiği fiil ile mağdurun, onun bir aile mensubunun veya mağdura yakın kişilerden birinin, ölümüne neden olursa, bu takdirde hapis cezası bir yıldan on yıla kadardır. (4) Fiil, 1'inci fıkraya giren hallerde, sadece şikâyet üzerine soruşturulur veya kovuşturulur; ancak soruşturma ve kovuşturma makamları, ceza takibindeki özel kamu yararından dolayı resen harekete geçmeyi gerekli görürse, kendiliğinden kovuşturma hakkı saklıdır.” şeklinde düzenlenmiştir¹³.

Alman CK'da yer alan düzenleme de TCK'da yer alan düzenleme ile benzer olmakla birlikte Alman CK da suçun daha kapsamlı şekilde düzenlendiğini söylemek mümkündür. Özellikle suçun basit şeklinin soruşturma ve kovuşturmasının genel itibariyle şikâyete tabi kılınmasına rağmen suçun takibinde özel kamu yararı bulunduğu değerlendirilmesi halinde re'sen soruşturma yetkisinin soruşturma makamlarına verilmesini yerinde bir düzenleme olarak görmekteyiz. Zira bu suç düzenlemesindeki esas amacın genellikle saldırıya maruz kalan kadının korunması olduğunu ifade etmiştik. Bu nedenle işlenen suçun soruşturulmasında her zaman sadece bireysel yarar değil; aynı zamanda kamusal yarar da bulunduğu durumlarda re'sen harekete geçilmesi suç politikası ve suçun işlenme oranlarının azalmasında da etki göstereceği muhakkaktır. Bunun dışında suçun işlenmesi sebebiyle mağdur veya yakınlarından birinin ölmesi durumu için özel bir ceza hükmü düzenlemesi getirilmesinin de yerinde olduğu kanaatindeyiz. Bu hükmün taksirle ölüme sebebiyet verilmesi durumu için getirilmiştir. Her ne kadar aynı fiil ile birden fazla kişinin ölümüne sebebiyet verilmesi hali ile ilgili bir düzenleme getirilmemesi eksiklik olarak değerlendirilebilir ise de; ısrarlı takip sonucu ölüme sebebiyet verilmesinin ayrıca suç olarak düzenlenmesi ve daha ağır bir yaptırıma bağlanmasının yerinde olduğu kanaatindeyiz. Türk ceza kanununda da taksirle ölüme sebebiyet verme suç düzenlemesine ağırlaştırıcı bir hal olarak veya Alman CK da olduğu gibi ısrarlı takip suç maddesi düzenlemesinde benzer bir maddeye yer verilmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

İtalyan Ceza Kanununda ise; ısrarlı takip suçu “kişi Özgürlüğü Aleyhine Suçlar” başlığını taşıyan “Manevi Özgürlüğe Karşı Suçlar” arasında tehdit suçunu düzenleyen 612. maddeye eklenmiştir. Birçok kez değişikliğe uğramış olmakla beraber, 2019 yılında yapılan değişiklikten sonraki hali ile ısrarlı takip suçu, “Fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, her kim, tekrar eden davranışlarla, tehdit veya taciz etmek suretiyle mağdurda süregelen ve ağır bir kaygı veya korku durumu oluşmasına veya mağdurun kendisinin, yakın bir akrabasının veya duygusal olarak bağlı olduğu bir kimsenin güvenliğinden makul korku

13 Ali Emrah Bozbayındır, Murat Önok, “Alman ve İtalyan Ceza Hukukunda İsrarlı takip Suçu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022, 1, s.322.

duymasına yol açar veya mağduru yaşama alışkanlıklarını değiştirmeye mecbur kılar, bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” şeklinde düzenlenmiştir¹⁴. İtalyan CK. yer alan bu düzenlemenin ceza hukukunun genel ilkeleri açısından bakıldığında belirlilik ilkesine aykırı olduğu kanaatindeyiz. Zira düzenlemede genel ifadeler kullanılmış ve tipikliği oluşturan fiillere ilişkin belirleme yapılmayarak “kaygı”, “korku” uyandırmak gibi genel ifadelere yer verilmiştir. Israrlı takip suçuna ilişkin kanuni düzenlemelerin tümü açısından ortak olan unsurun, fiillerin tekrarlanması olduğunu ifade etmemiz gerekmektedir.

II. Suçta Korunan Hukuki Yarar

Israrlı takip suçunda korunan hukuki yarar; kişinin ifade özgürlüğü, güvenliği ve huzurudur. Hürriyete karşı suçlar arasında düzenlenmiş olmasından da yola çıkarak ısrarlı takip suçu ile kişinin özgürce hareket etme, rahatsız edilmeden karar verebilme özgürlüğünün ve huzurunun korunmasının amaçlandığını ifade edebiliriz.

III. Suçun Unsurları

A. Tipikliğin Maddi ve Manevi Unsurları

1. Suçun Konusu, Mağduru ve Faili

Suçun konusu kavramı ile ifade edilen; “hareketin yöneldiği kişi ya da şey”dir¹⁵. 5237 sayılı TCK'nın m 123/A'da yer alan ısrarlı takip suçunun konusu genel olarak özgürlük, güvenlik ve huzuru ihlal edilen kişi veya kişilerdir. Suçun mağduru konusunda ise, bir özelleştirme yapılmamıştır. Dolayısıyla bu suçun mağduru herkes olabilecektir. Her ne kadar madde gerekçesinde, kadına yönelik şiddetin azaltılmasının hedeflendiği ifade edilmiş ise de kanun metninde suç mağdurunun sadece kadınlar olabileceğine dair bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak suçun belli kişilere karşı işlenmiş olması, suçun ağırlaştırıcı halleri arasında düzenlenmiştir. Buna göre; kanunun 2/a maddesi gereğince suçun çocuklara karşı, hakkında ayrılık kararı verilen eşe karşı veya boşanılmış olan eşe karşı işlenmesi hali failin daha fazla cezalandırılmasını gerektiren nitelikli hali olarak kabul edilmiştir.

Kanun maddesi ile suçun faili açısından da bir özelleştirme yapılmamış olması sebebiyle suçun herkes tarafından işlenebileceğinin kabulü gerekmektedir. Ancak belirtmemiz gerekmektedir ki; suçun hakkında ayrılık kararı verilen eş veya boşandığı eşe karşı işlenmesi durumunda; söz konusu ağırlaştırıcı halin uygulanabilmesi için failin, mağdurun eşi veya boşandığı eşi olması gerekmektedir.

¹⁴ Bozbayındır, *Önok*, s. 340.

¹⁵ Hakan Hakeri, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 23. Baskı, Ankara 2020, s. 144.

tedir. Burada eş kavramı ile ifade edilen Medeni Kanun hükümleri gereğince; resmi nikah yoluyla kurulan evlilik bağıdır. Suçun mağdurunun ve failinin herkes olabileceği kabul edilmekle birlikte; belirtilen nitelikli halin uygulanmasında gerek failin gerekse mağdurun kimliği açısından özelleştirme yapılmıştır.

Failin hakkında uzaklaştırma veya mağdurun konut, okul veya işyerine yaklaşmama tedbirine hükmedilen kişi olması halinde de failin kimliği, suçta ağırlaştırıcı halin uygulanması sonucunu doğuracaktır. Burada önem arz eden husus bu ağırlaştırıcı hal düzenlemesinde; hem mağdurun hem de failin kimliğinin önem taşımasıdır. Bu ağırlaştırıcı halde fail, hakkında uzaklaştırma veya yaklaşmama tedbir kararı verilen kişi iken; mağdur ise, verilen bu tedbirler ile korunmak istenen kişidir. Dolayısıyla bu ağırlaştırıcı halin uygulanması açısından mağdurun lehine tedbir verilerek koruma altına alınan kişi olması şartı aranacaktır. Bu hususlardaki daha geniş açıklamalara suçun nitelikli hallerini incelediğimiz bölümde yer verilecektir.

2. Fiil

Israrlı takip suçu bağlı ve seçimlik hareketli bir suç tipidir. Seçimlik hareketli suçlar, suçun kanuni tanımında birbirinin alternatifi olarak yer verilen hareketlerden birisi ile işlenebilen suçlardır. Bununla birlikte kanunda belirtilen seçimlik hareketler dışında başkaca hareketler ile suçun işlenmesi mümkün değildir. Zira seçimlik hareketli suçlarda suçun oluşumu kanunda belirtilen seçimlik hareketlerin işlenmiş olmasına bağlı tutulmuştur¹⁶. Seçimlik hareketli suçta belirtilen hareketlerin hepsinin yapılması halinde dahi birden fazla suç olduğu söylenemez. Bu durumda ortada tek suç bulunduğu kabul edilecek ve fail tek bir suç dolayısıyla cezalandırılacaktır. Ancak hakimin failin cezasında bireyselleştirme yaparken TCK'nın 61. maddesinde belirtilen hususları da dikkate alarak alt sınırdan uzaklaşmak suretiyle cezayı belirlemesi gerekecektir¹⁷.

Bağlı hareketli suç ise; suçun hareket şeklinin yani hareketin nasıl olması gerektiğinin kanun maddesi ile belirtilmiş olduğu suç tipidir. Kanun maddesinde hangi hareketlerle suçun işlenebileceği özellikle belirtildiği için, suçun başka şekilde işlenmesi mümkün kabul edilmemektedir¹⁸.

Israrlı takip suçunun, mağdurun ısrarlı bir şekilde fiziken takip edilmesi veya haberleşme ve iletişim araçlarının kullanılması, bilişim sistemleri veya

16 Mahmut Koca, İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınları, 12. Baskı, Ankara 2019, s. 122.

17 Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 13. Baskı, Ankara 2019, s. 319.

18 Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınları, 11. Baskı, Ankara 2020, s. 227.

üçüncü bir kişinin vasıta olarak kullanılması şeklindeki seçimlik hareketlerden biriyle işlenmesi mümkündür¹⁹. Ancak belirtilen seçimlik hareketlerin hangisi yapılırsa yapılsın bunların “*ısrarla*” yapılması şartı aranacaktır²⁰.

Israrlı takip suçunun oluşumu için mağdurun mutlaka peşinden gidilerek takip edilmesi gerekmektedir. Takip olgusu ile ifade edilmek istenen; failin değişik zamanlarda ve değişik yerlerde mağdurun karşısına çıkması, ona yakınlaşmaya çalışması ve kendisini yaptığı bu hareketlerle mağdura sürekli olarak görünür kılmasını da kapsamaktadır. Madde gerekçesinde de; ifade edildiği üzere; işyeri, okul, çarşı, pazar ve benzeri yerlerde sıklıkla fail tarafından mağdurun karşısına çıkılması veya takip edildiğinin hissettirilmesi ya da meskeninin önünde, sokağın girişinde beklenmesi gibi fiillerin ölçüsüz bir şekilde devam etmesi ve bunların ısrarla tekrarlanması durumunda da fiziki takibin bulunduğu kabul edilecektir.

Suçun fiziki takip dışında işlenebileceği diğer seçimlik hareketler; iletişim araçları ve bilişim sistemlerinin veya üçüncü kişinin kullanılması suretiyle mağdur ile temas kurulmaya çalışılmasıdır. İletişim araçları ile bilişim sistemlerinin kullanılmasının seçimlik hareket olarak belirlenmesinde; teknolojiye meydana gelen hızlı gelişme ve ilerlemeler sonucunda insanlar arasında sanal iletişim ağlarının kullanılmasının artması nazara alınarak; çağa uygun bir suç düzenlemesine yer verilmesi düşüncesinin etkili olduğu kanaatindeyiz. Zira gerek iletişim araçlarının sıklıkla ve yoğunlukla kullanımı, gerekse bu araçlarla kişilerin birbirini takip etmesi ve bağlantı kurmasının kolay olması sebebiyle suçun bu araçlarla işlenmesi yaygınlaştırmıştır. Suçun işlenmesinde kullanılacak iletişim ve bilişim araçlarına kanunda bir sınırlama getirilmemiştir. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere; mektup, faks, kısa mesaj veya e-posta gönderme ya da telefon etmenin yanı sıra internet üzerinden oluşturulan programlar, uygulamalar ve sosyal mecralar aracılığıyla da işlenmesi mümkündür.

Israrlı takip suçunun diğer kişilerin kullanılması suretiyle işlenmesi de kanunda bir diğer seçimlik hareket olarak düzenlenmiştir. Suçun işlenmesinde kullanılan kişiler genellikle mağdurun yakın çevresinde yer alıp mağdur ile iletişim kurması daha kolay olan kişiler olmaktadır. Ancak bununla birlikte mağdurun yakını olmayan kişilerin bu suçun işlenmesi için mağdura yakınlaşmakta kullanılması da mümkündür. Burada suçun oluşumu için önem arz eden durum, failin mağdur ile yüz yüze, iletişim araçları ile veya üçüncü bir kişi aracılığı ile temas kurarak; bu fiilini ısrarlı bir şekilde sürdürmesidir.

19 Özar, s. 1407.

20 Veli Özer Özbek, Koray Doğan, Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayınları, 15. Baskı, Ankara, 2020, s. 489.

Suçta aranan “ısrar” unsurunun oluştuğunun kabulü için, mağdurun iradesine karşı bilinçli olarak aykırılık teşkil eden davranışların yapılması ve/veya mağdurun arzusuna kayıtsız kalınarak onun menfaatini ihlal eden davranışın tekrarlanması gerekmektedir. Yasaklanmış olan söz konusu davranışların uzun sayılamayacak zaman aralıklarında tekrarlanması ve aralarında amaç birliği bulunması halinde fiilin ısrarla gerçekleştirildiği kabul edilecektir. Ancak yasada özel bir düzenleme bulunmadığından hareketin sayısı ve tekrarlanma sıklığı konusunda genel bir sayı vermek mümkün bulunmamakla birlikte; fiilin en az iki kez gerçekleştirilmesi gerektiğini söylemek mümkündür ²¹. Ancak her somut olayın özelliklerine göre fiilin değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Buna göre; her somut olayda failin ısrarlı hareket ettiğinin kabul edilmesi için, aynı hareketin birden çok defa yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Seçimlik hareketlerden birini veya birkaçını farklı yer ve zamanda tekrarlaması halinde de ısrarın varlığı kabul edilecektir. Burada hakimin somut olayın özelliklerine göre ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğini değerlendirmesi gerekmektedir. ²²

Kanunda ısrarlı takip oluşturacak fiiller konusunda bir sınırlama getirmediği için birçok farklı şekillerde suçun işlenmesi mümkündür. Örneğin; failin mağdurun bulunduğu yerlere sürekli gelerek ona gözükmesi, mağduru sürekli telefonla araması, mağdurun işyeri giriş çıkışları ile eve giderken mağduru takip etmek, mağdura istemediği halde hediyeler alıp göndermek, mağdurun kendisini görebileceği şekilde beklemek gibi fiillerin müteakip defalar tekrarlanmasını gösterebiliriz ²³.

21 Ümit Kocasakal, “Kişiler Huzur ve Sükununu Bozma Suçu” *Ankara Barosu Dergisi*, 2015/2, s. 134-137.

22 *Yargıtay 9. CD. 2021/15311 esas, 2023/447 karar*, “...Olay günü katılan mağdure Fatma'nın köyüne yaya olarak gittiği sırada, sanığın kullanmış olduğu 28 TR (...) plaka sayılı araç ile peşinden yavaş yavaş giderek takip etmeye başladığı, yanına yaklaşarak mağdureye hitaben” Tanışabilir miyiz, seni nereye gideceksen oraya kadar götüreyim” dediği, ardından mağdurenin “Yok” demesine rağmen sanığın, mağdureyi aracıyla takip etmeye devam ettiği yanından geçerken kornaya bastığı, tekrar ilerden dönüp yine mağdurenin arkasından takip etmeye devam ettiği bu şekilde üç kez mağdurenin yanından geçerek korna basarak sanığın, araç ile mağdure Fatma'yı ısrarla takip edip” şeklindeki eyleminde ısrar unsurunun gerçekleştiğini kabul etmiştir. *Yine Yargıtay, 14. CD. 2015/6195esas, 2018/2724 karar sayılı kararında*; “... mağdurenin yanına motorsikletiyle gelen sanığın, kendisiyle gelmesini istediği mağdurenin verdiği olumsuz yanıtta rağmen ısrarcı olup bir süre onu takip ettikten sonra ayrıldığı ve iki gün sonra tekrar yanına gelerek konuşmaya çalıştığı mağdureyi ısrarla takip ettiği..” failin belirli bir süre aynı hareketi tekrarlaması halinde de ısrar unsurunun gerçekleşeceğini belirtmiştir. *Yargıtay 2015/27706 esas, 2016/6459 karar sayılı* “ somut olayda ise, sanığın, katılan ile evlenmek istediği, ancak katılanın bunu istemediği ve ilişkiyi sonlandırdığı, ancak sanığın buna rağmen katılanın peşini bırakmadığı, katılanı takip etmeye, evine ve işyerine gitmeye başladığı ayrıca iletişim tutanaklarında sanığın katılana mesajlar attığı, bu nedenle sanığın üzerine atılı kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu işlediği kabul edilmiş ise de, sanığın olay günü aralarında önceye dayalı ilişkileri bulunduğu anlaşılana saat 21:06-22:23 aralığında sadece 3 adet mesaj gönderdiğinin, bu itibarla ısrar öğesinin oluşmadığı “ belirtilerek ilk derece mahkemesince verilen karar bozulmuştur.

23 Dereli, s. 1373.

3. Tipikliğin Manevi Unsuru

Israrlı takip suçu kasten işlenebilen bir suçtur. Ancak failin fiilini hangi maksat ile gerçekleştirdiğinin bir önemi bulunmamaktadır. Aynı zamanda suçun işlenmesinde özel kast/saik de aranmamaktadır²⁴. Suçun olası kast ile işlenmesinin mümkün olup olmadığı hususu tartışmalı olmakla birlikte; hareketin ısrarlı bir şekilde yapılmasının suçun oluşumu için şart olarak arandığı nazara alındığında; suçun olası kast ile işlenmesi mümkün görünmemektedir²⁵.

IV. Hukuka Aykırılık

Israrlı takip suçu için öngörölmüş özel bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Bu nedenle hukuka uygunluk nedenlerinin varlığı ancak genel hükümlerden yola çıkılarak belirlenebilecektir. Ancak suç tipi açısından değerlendirildiğimizde; mağdurun rızasının bulunması halinde mağdurun rızasının geçerli olması halinde fiilin de hukuka uygun hale geldiğini ifade etmemiz gerekmektedir.

Mağdurun rızasının belirlenmesinde ise; rızanın geçerliliğine ilişkin TCK'nın 104. maddesinde belirtildiği gibi özel bir yaş düzenlemesi bulunmamaktadır. Ancak Yargıtay'ın genel uygulamasından yolu çıkarak mağdurun 15 yaşını doldurması şartıyla suçun işlenmesine rıza göstermesi halinde gösterilen rızanın geçerli kabul edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Hukuka uygunluk nedenleri olan meşru müdafaa ve zorunluluk hali, kanun hükmü ve emrin ifası, hakkın kullanımı ve ilgilinin rızası gibi genel hukuka uygunluk nedenlerinin varlığı durumunda da failin fiili de hukuka uygun hale gelecektir.

V. Suçun Nitelikli Halleri

Israrlı takip suçunun nitelikli halleri TCK'nın 123/A/2.'da üç bend halinde yer verilmiştir. Israrlı takip suçunun; çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi; mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması; hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya işyerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi suçun cezasını ağırlaştırıcı sebepler olarak düzenlenmiştir.

²⁴ Özar, s. 1415. benzer yönde görüşler için bkz. Dereli, s. 1371.

²⁵ Bozbayındır, Önok, s. 335.

A. Suçun Çocuğa ya da Ayrılık Kararı Verilen veya Boşanılan Eşe Karşı İşlenmesi

Israrlı takip suçunun çocuğa karşı işlenmesi suçun cezasında arttırım nedeni olarak belirtilmiştir. TCK'nın 6. /1-b maddesinde belirtildiği üzere henüz 18 yaşını doldurmamış kişi, ceza kanunu anlamında çocuk olarak kabul edilmektedir. Israrlı takip suçu mütemadi bir suç olması sebebiyle, mağdurun yaşının tespitinde temadinin bittiği veya ısrarlı davranışın kesildiği andaki yaşın dikkate alınması gerekecektir.

Akranlar arasında işlenen ısrarlı takip suçu açısından bu nitelikli halin uygulanıp uygulanmayacağı hususu ayrıca değerlendirilmesi gereken bir konudur. Buna göre; 16-17 yaşındaki bir çocuğun okulundaki aynı yaşlardaki diğer bir çocuğa karşı bu suçu işlemesi durumunda, ceza adaleti açısından tartışılması mümkün olsa bile; ceza verilmesini kısıtlayıcı bir hüküm bulunmamaktadır²⁶. Kanaatimizce ısrarlı takip suçunun akranlar arasında işlenmesi halinin cezayı hafifleten bir sebep olarak ayrıca düzenlenmesi yerinde olacaktır. Zira ister fail olsun ister mağdur olsun devlet açısından esas alınması gereken çocukların üstün yararı olmak durumundadır. Suça sürüklenen çocuk açısından bakıldığında ise; çocuğun ıslahı ile yeniden sosyal hayata kazandırılabilmesi için belirttiğimiz şekilde özel düzenlemelere de ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz.

Ülkemizin kanayan yaralarından olan kadın cinayetlerinin önlenmesi/azaltılması amacına hizmet eden bu suç düzenlemesi ile suçun özellikle ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesinin ağırlaştırıcı hal olarak düzenlenmesi yerinde olmakla birlikte kanaatimizce eksik bir düzenleme olmuştur. Burada özellikle suçun “kadına” karşı işlenmiş olmasının ağırlaştırıcı hal olarak belirtilmesinin daha yerinde olacağı kanaatindeyiz. Zira ısrarlı takip suçunun düzenlenme amaçlarından birinin de kadını karşı şiddetin önlenmesi olduğu madde gerekçesinde de ifade edilmiştir. Dolayısıyla ağırlaştırıcı halin uygulanmasının “hakkında ayrılık kararı verilen veya boşanılan eş” ile sınırlandırılmasının eksik bir düzenleme olduğunu belirtmemiz gerekmektedir. Kanundaki bu düzenleme sebebiyle nikahsız bir şekilde bir arada yaşayan veya imam nikahı ile bir arada yaşayan kişilere karşı bu suçun işlenmesi durumunda bu suçun ağırlaştırıcı hali uygulanmayacaktır. Suçun ağırlaştırıcı halin uygulanmasında “hakkında ayrılık kararı verilen veya boşanılan eş” kavramlarının kapsamı Medeni Kanun hükümlerinden yola çıkılarak belirlenecektir. Kanaatimizce; suçun “hakkında ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe” karşı işlenmesi şeklindeki kanun metninde yer alan ifadede “eş” kavramı yerine “kadın” kavramının kullanılması suçun düzenlenme amacına daha uygun olacaktır.

26 Özar, s.1418

tır. Bunun yapılmaması halinde; dini nikahlı veya nikahsız bir şekilde bir arada yaşayan kadınları da koruma altına alacak şekilde suçun ağırlaştırıcı hallerinin genişletilmesinin kadına karşı şiddetin önlenmesinde daha etkili bir yöntem olacaktır.

B. Suçun Mağdurun Okulunu, İşyerini, Konutunu Değiştirmesine ya da Okulunu veya İşini Bırakmasına Neden Olması

Israrlı takip suçunda, kişinin kendisini yaşam alanı içerisinde güvende hissetmesinin hedeflenen hukuki yararlarından olduğunu ifade etmiştik. Dolayısıyla ısrarlı takip suçunda; ısrarlı takibe konu fiillerin tekrarlanmasına bağlı olarak mağdurun günlük hayatında alışılmış, tekrar eden gereklerini yerine getirmekte zorluk çekmesi, olağan yaşamında ciddi değişiklikler yapmak zorunda kalması, bu kapsamda okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesi ya da okulunu veya işini bırakmak zorunda kalması suçun cezasının arttırılması hali olarak kabul edilmiştir. Israrlı takip suçunda bu ağırlaştırıcı hal; suçun mağdurun hayatına etkisi nazara alınarak düzenlenmiştir.

Failin hareketlerinin sonucunda kişinin huzur ve güvenliğinin yaşadığı ortamı değiştirmek zorunda bırakacak derecede bozulmasının içerdiği haksızlığın daha fazla olması sebebiyle, bunun failin cezasını arttıran bir sebep olarak düzenlenmesinin yerinde olduğu kanaatindeyiz.

C. Suçun Hakkında Uzaklaştırma ya da Konuta, Okula veya İşyerine Yaklaşmama Tedbirine Karar Verilen Fail Tarafından İşlenmesi

Israrlı takip kavramı daha önce de ifade ettiğimiz üzere, Türk mevzuatına ilk olarak 6284 sayılı kanun ile girmiştir ve bu kanun özellikle kadına karşı şiddetin önlenmesinde en önemli araçlar arasında yer almaktadır. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Hakkında Kanununun 5. Maddesinde²⁷ yer verilmiş olan tedbirlerden olan “uzaklaştırma, konuta, okula ya da işyerine

27 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6284.pdf>, “Hâkim tarafından verilecek önleyici tedbir kararları MADDE 5 – (1) Şiddet uygulayanlarla ilgili olarak aşağıdaki önleyici tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere hâkim tarafından karar verilebilir: a) Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması. b) Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi. c) Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması. ç) Çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, kişisel ilişkinin sınırlandırılması ya da tümüyle kaldırılması. d) Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması. e) Korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesi. f) Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi. g) Bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim etmesi. ğ) Silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim

yaklaşmama” tedbirleri verilmiş olan sanık tarafından suçun işlenmesi, cezanın arttırılmasını gerektiren hal olarak düzenlenmiştir. 6284 sayılı kanun ile hakime bir çok tedbir verme yetkisi verilmiş iken, bunlardan sadece uzaklaştırma ve yaklaşmama tedbirine aykırı davranılmasının ağırlaştırıcı hal olarak düzenlenmesinin eksiklik olduğu kanaatindeyiz. Dolayısıyla ihlal edilen tedbir konusunda sınırlama yapılmaksızın 6284 sayılı yasa gereğince verilen tüm tedbir ihlallerinin ağırlaştırıcı hal kapsamına alınmasının suçun düzenlenme amacına daha uygun olacaktır.

VI. Suça Teşebbüs, İştirak, İçtima

Suçta teşebbüsü; failin, elverişli hareketlerle suç tanımlamasında belirlenmiş fiili işlemeye başlamasına rağmen; icra hareketlerinin tamamlanamaması veya icra hareketleri tamamlanmakla birlikte suç tipinde neticenin gerçekleşmesinin arandığı hallerde neticenin gerçekleşmemesi olarak tanımlamak mümkündür²⁸. İsrarlı takip suçunun israrlı bir şekilde; mağduru “fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına “neden olacak fiillerin işlenmesiyle oluşacağı belirtilmiştir. Bu fiillerin ısrarla tekrarlanması gerektiği belirtildiğinden suça teşebbüsün mümkün olmayacağı ancak teşebbüs halinde kalan fiilin başka bir suçu oluşturmasının ve bu suça teşebbüs edilmesinin mümkün olduğu kanaatindeyiz. Örneğin; kişinin rahatsız edilmesi amacıyla bir defa aracının çizilmesi veya çizmeye çalışırken failin yakalanması halinde; ısrar unsuru gerçekleşmediğinden israrlı takip suçunun oluştuğundan söz edilemeyecektir. Ancak somut olayın özelliklerine göre, mala zarar verme veya mala zarar vermeye teşebbüs suçunun oluştuğunun kabul edilebilecektir.

İsrarlı takip suçu iştirak açısından bir özellik taşımamaktadır. Suçun bir

etmesi. h) Korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların buldukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanması. 1) Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması. (2) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde yer alan tedbirler, ilgili kolluk amirlerince de alınabilir. Kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde hâkimin onayına sunar. Hâkim tarafından yirmidört saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar. (3) Bu Kanunda belirtilen tedbirlerle birlikte hâkim, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yer alan koruyucu ve destekleyici tedbirler ile 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre velayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki kurulması hususlarında karar vermeye yetkilidir. (4) Şiddet uygulayan, aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan yahut katkıda bulunan kişi ise 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre nafakaya hükmedilmemiş olması kaydıyla hâkim, şiddet mağdurunun yaşam düzeyini göz önünde bulundurarak talep edilmesine dahi tedbir nafakasına hükmedebilir.”

28 Artuk, Gökçen, *Genel Hükümler*, s. 676.

tek fail tarafından veya iştirak halinde birden fazla kişi tarafından işlenmesi mümkündür. Israrlı takip suçuna yardım etme, azmettirme veya müşterek fail olarak katılmak mümkündür. Ancak müşterek fail olarak suça katılmaktan söz edebilmek için, her bir fail tarafından ısrarlı takip suçuna ilişkin tipik fiillerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir ²⁹.

Suçların içtimaı açısından baktığımızda, ısrarlı takip suçunda tipik fiillerin tekrarlanması arandığından birden fazla gerçekleştirilen fiiller açısından tek suçun oluşacağını ifade etmemiz gerekmektedir.

Israrlı takip suçunun aynı kişiye karşı değişik zamanlarda bir suç işleme kararı kapsamında işlenmesi halinde TCK'nın 43. maddesinin uygulanması koşullarının da bulunması mümkündür. Bunun için suç tipinde aranan "ısrar" koşulu ile, zincirleme suç açısından "suçun birden fazla kez işlenmiş olması" koşulunun somut olayın özellikleri nazara alınarak, yapılan fiillerin ısrar kapsamında mı yoksa zincirleme suç kapsamında mı kaldığı hususunda dikkatle değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte fail tarafından ısrarlı takip suçu ile birlikte başka suç tiplerinin de ihlal edilmesi halinde fikri içtima kuralları çerçevesinde sorumluluğunun belirlenmesi yoluna gidilecektir ³⁰.

VII. Suçun Soruşturma Şekli ve Yaptırım

Israrlı takip suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete tabidir. Dolayısıyla ısrarlı takip suçunun soruşturulması ve kovuşturulması için şikâyet süresi fiilin ve failin öğrenildiği tarihten itibaren 6 aydır. Yargılamada görevli mahkeme ise asliye ceza mahkemesidir. Israrlı takip suçunun temel şekli için 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezasına hükmedileceği düzenlenmiş iken; nitelikli halin bulunması durumunda failin 1 yıldan 3 yıla kadar cezalandırılacağı belirtilmiştir.

12/05/2022 tarih 7406 sayılı kanununun 10. maddesiyle 5271 sayılı CMK'nun 234. maddesinde, 11. maddesiyle 239. maddesinde yapılan değişiklik ile; mağdurun soruşturma ve kovuşturma evrelerinde baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme hakkına sahip olduğuna ilişkin düzenleme yapılmıştır. Bunun yanı sıra aynı kanununun 12. maddesiyle CMK'nun 253/3. maddesine yapılan eklemeye ısrarlı takip suçunun uzlaştırma kapsamında bulunmadığı ayrıca düzenlenmiştir.

VIII. Suçun Kişilerin Huzur Ve Sukununu Bozma Suçu ile Karşılaştırılması

Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu; seçimlik hareketli bir suç olup; kanunda belirtilen, bir kimseye ısrarla telefon edilmesi, gürültü yapılması veya

²⁹ Bozbayındır, Önok, s. 338.

³⁰ Özbek, Doğan, Bacaksız, *Özel Hükümler*, s. 492.

aynı maksatla hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması seçimlik hareketlerden birinin yapılması suretiyle ve sırf kişinin huzur ve sükununu bozma amacıyla hareket edilmesi halinde oluşmaktadır³¹. Her ne kadar kanunda ısrarlı takip suçu ile kişilerin huzur ve sükununu bozma suçları birbirine yakın hareketler ile gerçekleştirilebilecekleri düzenlenmiş ise de aralarındaki en önemli fark; ısrarlı takip suçunun özel bir suç düzenlemesi olmasıdır. Dolayısıyla failin gerçekleştirdiği fiillerin ısrarlı takip suçunu meydana getirmemesi halinde kişilerin huzur ve sükununun bozma suçu yönünden değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu açısından Yargıtay 14. CD. 2014/5507 esas, 2016/5973 karar nolu kararında; “...*Sanık ile katılanın daha önceden arkadaşlık yapıp ayrıldıkları, olay günü sanığın katılanın bulunduğu minibüse bindiği, daha sonra araçtan inip okuluna gitmekte olan katılanın arkasından seslenerek konuşmak istediği aldığı olumsuz yanıt üzerine sanığın ısrarla takip ederek konuşma isteğini yinelediği katılanın “beni bırak” diye bağırması nedeniyle çevreden insanların geldiğini görünce olay yerinden uzaklaştığı anlaşıldığından*” suç tarihinde yürürlükte olan yasa gereğince kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunun oluştuğuna kanaat getirmiştir. Ancak failin suçu ısrarlı takip suçunun TCK’da düzenlenmesinden sonra belirtilen şekilde suçu işlemiş olduğunu varsaydığımızda; belirtilen fiiller TCK’nın 123/A maddesinde düzenlenen ısrarlı takip suçunu oluşturacaktır³².

Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu ile ısrarlı takip suçunda en önemli ortak nokta her iki suç açısından fiillerde “*ısrar*” edilmesi unsurunun aranmasıdır. Ancak failin huzur ve sükununu bozma suçundan dolayı cezalandırılabilmesi için bağlı hareket olarak kanunda belirtilmiş olan; kişilere “*telefon edilmesi*”, kişilere karşı “*gürültü yapılması*” veya “*hukuka aykırı başka davranışta bulunulması*” gerekte olup bu fiillerin ısrarla ve sırf kişilerin huzur ve sükununu bozma amacıyla yapılması gerekmektedir³³. İsrarlı takip suçu açısından ise; seçimlik hareketler daha geniş tutulmuş ve suçun belli bir

31 Gökhan Taneri, *Hürriyete Karşı Suçlar*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020, s. 677.

32 Buna benzer şekilde Yargıtay 2015/3357 esas, 2016/5745 karar sayılı kararında “... sanığın önceden tanıdığı onyediyedi yaşındaki mağdureye olay günü ablasının evlenip evlenmediğini sormasının ardından kendisine cevap vermeden yürümeye devam etmesi üzerine ısrarla takip ederek yaşını sorduğu ve mağdurenin oturduğu binaya geldiğini görünce yaklaşip kolundan tutarak durmasını istedikten sonra tepki gösterilmesi nedeniyle başkaca bir eylemde bulunmaksızın bırakıp kaçtığı tüm dosya içeriğinden anlaşıldığından, mevcut haliyle sanığın eyleminin 5237 sayılı TCK’nın 123. maddesinde düzenlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu oluşturduğu ifade edilmiştir. Yine Yargıtay’ın 2016/8901 esas, 2020/546 karar sayılı kararı ve belirttiğimiz kararlarında geçen fiiller ısrarlı takip suçunun yürürlüğe girmesiyle TCK 1234/A maddesindeki suçu oluşturacaktır.

33 Özbek, Doğan, Bacaksız, *Özel Hükümler*, s. 489.

maksat ile yapılması şartı aranmamıştır. Burada belirtmemiz gerekir ki; her iki suç tipi açısından da “ısrar” unsurunun gerçekleştiğinin kabulü için, failin kaç kez tekrarlanması gerektiğine ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Doktrine göre; rahatsızlığını ifade etmiş olmasına rağmen failin tekrarlanması durumunda ısrarın olduğu kabul edilmelidir. Burada olayın oluş şekli, tekrarlanma sıklığı, mağdurun yapılan davranışı yasaklayıp yasaklamadığı gibi ölçütlerden hareket edilerek değerlendirme yapılacaktır ³⁴.

Israrlı takip suçunun yürürlüğe girmesiyle birlikte; suçun yürürlük tarihinden önce işlenen suç sebebiyle, kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu mu yoksa ısrarlı takip suçu mu oluşturduğunun değerlendirilmesinden sonra; kanun maddelerinin hangisinin daha lehe olduğu yönünde değerlendirme yapılmak suretiyle failin cezalandırılacağı kanun maddesi tespit edilecektir ³⁵.

IX. Suçun Cinsel Taciz Suçu ile Karşılaştırılması

TCK'nın 105. Maddesinde düzenlenmiş olan cinsel taciz suçu; failin mağdurun rızası dışında elle, sözle, gözleri veya bedeni ile cinselliğini hedefleyerek rahatsız etmesidir. Buna göre, cinsel tacizi oluşturan davranışlar, cinsel içerikli söz atma, mektupla cinsel ilişki teklifinde bulunma veya el kol hareketleri ile, telefonla, internet yoluyla veya üçüncü bir kişi aracı olarak kullanılmak suretiyle işlenebilir ³⁶. Bu suç tipi ile; kişinin vücut bütünlüğünün ihlali sonucunu

34 Muharrem Özen, Köksal Atacan, “Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma Suçu” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 68 Sayı 2, 2019, s. 487.

35 *İzmir BAM 15. CD. 2020/410 esas, 2022/1108 karar sayılı kararında*; “...TCK'nın 7/2.maddesi yönünden yapılan değerlendirmede; 7406 sayılı Kanununun 8.maddesiyle yürürlüğe giren ısrarlı takip suçu TCK'nın 123/A maddesinde düzenlenmiş ısrarlı bir şekilde fiziken takip etmek eylemi açısından 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası öngörülmüş, TCK'nın 123/A maddesinin 2.fikrasının a bendinde çocuğa karşı eylemin gerçekleşmesi halinde 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezasının öngörüldüğü, yeni düzenlemenin sanık aleyhine olduğu, suç tarihinde yürürlükte bulunan TCK'nın 123. maddesinin sanığın daha lehine olduğu Dairemizce kabul edilmiştir. Ortaca 2. ASLCM tarafından sanığın her iki mağdura karşı ayrı ayrı cinsel taciz suçundan cezalandırılmasına karar verilmiş ise de, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 10.03.2015 tarih, 2013/14-429 Esas - 2015/34 Karar ve 04.12.2018 tarih, 2017/14-244 Esas - 2018/601 Karar sayılı ilamları dikkate alındığında sanık Ufuk'un kullandığı araçla katılan mağdurları ısrarla takip etme, korna çalma eliyle gel gel yapma şeklindeki davranışlarının cinsel taciz suçunu oluşturmayıp, TCK'nın 123. maddesinde yer alan kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu oluşturduğu Dairemizce kabul edilmiş, sanığın aynı davranışlarla birden fazla katılan mağdura yönelik eylemini gerçekleştirmesi nedeniyle hakkında TCK'nın 43/2.maddesi delaletiyle TCK'nın 43/1.maddesi gereğince cezasından artırım yapılmasına ve verilen cezanın geleceği üzerindeki olası etkileri nazara alınarak hakkında takdiri indirim nedenlerinin uygulanmasına, sanığın geçmişte üç aydan fazla hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkum olmamış bulunması ve de gelecekte tekrar suç işlemeyeceği yönünde mahkememizde olumlu kanaat olduğundan verilen cezanın TCK'nın 51. maddesi uyarınca ertelenmesine karar vermek gerekmiş, Ortaca 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin bu sanık hakkındaki kararı kaldırılarak aşağıda yazılı olduğu şekilde hüküm kurulmuştur.” Şeklinde ifade edilmiştir.

36 Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 18. Baskı, Ankara 2019, s. 394-395.

doğurmayan, kişinin edep ve iffetine yönelik rahatsızlık veren cinsel nitelikteki davranışlar yaptırım altına alınarak bireyin cinsel dokunulmazlığının kapsamlı bir şekilde korunması hedeflenmiştir³⁷.

Cinsel taciz suçunun ısrarlı takip suçunda yer alan fillerle işlenmesi mümkün olduğundan; failin her iki suç tipinden hangisinden cezalandırılması gerektiği konusunda tereddüt doğması muhtemeldir. Kanaatimizce her iki suç tipi açısından ayırt edici olan nokta failin fiilinin “ısrar” içerip içermediği ve “cinsel amaç” taşıyıp taşımadığıdır. Yargıtay’ın birtakım kararlarında somut olayda, cinsel taciz suçu ile kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan hangisinin oluştuğuna ilişkin değerlendirmede “bedensel temas” kıstasına dikkat etmiş ise de; kanaatimizce kararlarda bedensel temasın esas alınması yerinde olmamıştır. Zira cinsel taciz suçundan söz edebilmek için bedensel temas aranan unsurlar arasında yer almamaktadır³⁸. Somut olayda failin, kastının kişinin cinsel yönden rahatsız edilmesi mi yoksa cinsellik içermemesine rağmen mağdura “musallat olunması” yani rahatsızlık verilmesi mi olduğunun araştırılması ve buna göre suçun nitelendirmesinin yapılması gerektiği kanaatindeyiz. Ancak Yargıtay kararlarında da suç nitelmesi yapılırken, failin nihai hedefinin cinsel nitelik taşıdığı durumlarda dahi cinsel taciz suçunun oluşmadığına ilişkin kararlar verildiği görülmektedir.

Bu konuda Yargıtay kararlarının da yeksenak olmadığını belirtmemiz gerekmektedir³⁹.

37 Mahmut Koca, İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Adalet Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2020, s. 381.

38 *Yargıtay 14. Ceza Dairesinin 10.04.2018 gün ve 2015/3311 Esas, 2018/2662 Karar* sayılı ilamında yer alan, “...sanığın, bedensel temas içermeksizin mağdureyi takip ederek el kol hareketleri yapma şeklinde gerçekleşen eyleminin cinsel amaç taşıdığı belirlenmemesi nedeniyle 5237 sayılı TCK’nın 123. maddesinde düzenlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfının tayininde yanlıya düşülerek yazılı şekilde cinsel taciz suçundan beraatine karar verilmesi...” şeklindeki ve anılan Dairenin 21.11.2017 gün ve 2014/7320 Esas, 2017/5796 Karar sayılı ilamında yer alan, “...sanıkların, katılanı araçla takip edip korna ve ışık çalmalarının ardından sanıklar Mehmet Araz ile Mehmet Aslan’ın, katılanı markete girdikten sonra da takip etmeleri şeklinde gerçekleşen eylemlerinin 5237 sayılı TCK’nın 123. maddesinde düzenlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu oluşturduğu gözetilip ..hükümler kurulması gerekirken suç vasfının tayininde yanlıya düşülerek yazılı şekilde cinsel taciz suçundan beraat kararları verilmesi...”

39 *Yargıtay 14. CD. 2016/8901 esas, 2020/546 karar*, “sanığın olay günü kullandığı araçla takip ettiği katılanı yönelik “merhaba bakarmısın, seni istediğin yere bırakayım, benden korkma benden sana zarar gelmez” diyerek tacizde bulunması ve katılanın kendisini rahatsız etmemesini söyleyip gitmesini istemesine rağmen ısrarla takip etmeye devam etmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin cinsel amaç taşıdığı belirlenmemesi nedeniyle mevcut haliyle failin 5237 sayılı TCK’nın 123. maddesinde düzenlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu oluşturduğu gözetilerek hüküm kurulması yerine suç vasfının tayininde yanlıya düşülerek cinsel taciz suçundan mahkumiyet kararı verilmesi,” kanaatimizce belirtilen olayda failin mağduru cinsel amaçla rahatsız ettiği açık olmakla cinsel taciz suçundan cezalandırılması gerekmektedir.

Sonuç

TCK'nın 123/a maddesinde yer alan düzenleme ile ceza kanunumuza giren ısrarlı takip suçu; henüz yeni bir suç tipi olmakla uygulamada ne şekilde sonuç vereceği ve kanun madde gerekçesinde ifade edildiği üzere kadına yönelik şiddeti azaltıp azaltmayacağı belirsizdir. Ancak birçok gelişmiş ülke ceza kanunlarında yer alan ısrarlı takip suçuna ceza kanunumuzda da yer verilmesinin son derece isabetli olduğu kanaatindeyiz. Her ne kadar suçun mağduru açısından bir özelleştirme yapılmamış ise de; madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere bu suç düzenlemesinde asıl hedef kadına yönelik şiddetin öncülü niteliğindeki bir takım hareketlerin cezalandırılması yoluyla kadına yönelik şiddetin önlenmesi/azaltılmasıdır.

Israrlı takip suçunun oluşumundan söz edebilmemiz için; mağdurun telefonla aranması, takip edilmesi, gözetlenmesi, elektronik posta yollanması, hediyeler gönderilmesi internet yoluyla rahatsız edilmesi şeklinde gelişebilecek fiillerin tekrarlanarak ısrarla yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla ısrarlı takip suçunun hangi fiillerle gerçekleştirilebileceği hususunda kanunda sınırlama getirilmediğinden serbest hareketli bir suçtur. Aynı zamanda fiillerin tekrarlanması şartı arandığından mütemadi bir suç olduğunu ifade etmemiz gerekmektedir. Kanun düzenlemesinde fiillerin sınırlı sayıda belirtilmemesinin kanunun konuluş amacına uygun düştüğü kanaatindeyiz. Zira gelişen teknoloji de nazara alındığında zamanla değişen fiillerle suçun işlenmesi mümkün olup suç maddesinin yetersiz kalması riskini de bertaraf etmiştir.

Israrlı takip suçuna benzer fiillerle işlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunun özel kast gerektiren genel bir suç düzenlemesi olması, cinsel taciz suçunun ise cinsel amaç içeren özel saik ile işlenmesi gerektiği nazara alındığında; kişilerin huzurunu ve güvenliğini korumak adına söz konusu suç düzenlemesinin bir gereklilik olduğunu ifade etmemiz gerekmektedir. Ancak madde düzenlemesinde Alman Ceza kanununda olduğu gibi suçun neticesi sebebiyle ağırlaşan hallerine yer verilmemiş olmasının da büyük bir eksiklik olduğu kanaatindeyiz. Israrlı takip sonucunda mağdurun ağır derecede yaralanması veya ölmesinin suçun neticesi sebebiyle ağırlaştırıcı hali olarak düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Israrlı takip suçunun; sadece kadına karşı işlenebilen bir suç olarak düzenlenmemiş olmasının da bir eksiklik olduğu kanaatindeyiz. Zira erkek şiddetine dikkat çekmek ve önlemek açısından kadının özellikle koruma altına alındığına ilişkin kanuni düzenleme daha caydırıcı olacaktır. Aynı zamanda suçun nitelikli hallerinde de suçun; *“ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı”* işlenmesinin ağırlaştırıcı hal olarak düzenlenmesinin yetersiz olduğu kana-

atindeyiz. Zira kadına karşı şiddetin tek mağduru ayrılık kararı verilen veya boşanılan eş değil; sevgili, nişanlı, dini nikahlı veya herhangi bir evlilik ilişkisi kurulmadan birlikte yaşayan kadın da olabilmektedir. Bu nedenle kadına yönelik şiddetin azaltılması amacıyla yola çıkıldığında sadece medeni kanunun değil örf ve adetten doğan veya resmiyet kazanmayan ilişki yaşayan kadınların da korunması gerekmektedir.

Israrlı takip suçunun takibinin şikâyete tabi kılınmasının da kanun maddesi ile ulaşılmak istenen hedefi sekteye uğratması riski bulunmaktadır. Zira bu suç tipinde failer tarafından, mağdur üzerinde ciddi bir korku ve endişe oluşturulması sebebiyle; mağdurun failden şikayetçi olması da her zaman mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla suçun en azından nitelikli hallerinin şikâyete tabi olmaması gerekmektedir.

Çalışmamızda belirttiğimiz üzere ısrarlı takip suçuna ilişkin yasal mevzuat eksiklikler taşımakla birlikte; kadına yönelik şiddeti azaltma hedefine ulaşmada katkı sağlayacağını ve toplumumuzun kanayan yarası haline gelen kadın cinayetlerini de azaltacağı kanaati taşımaktayız. Kanuni düzenlemenin amacına ulaşması için ayrıca suçun kadına karşı işlenebileceği yönünde değişikliğe gidilmesi, ağırlaştırıcı hallerde eleştirdiğimiz sınırlamaların kaldırılarak geniş tutulması yerine olacaktır. Bununla birlikte kadına karşı işlenen suçların soruşturulması için ayrı bir kolluk kuvveti kurularak bunların direk bağlı bulunduğu savcılık bürolarının oluşturulması, kadına karşı işlenen bu suç tiplerinde ihtisas mahkemelerinin kurulması da kadına karşı şiddetin önlenmesinde etkili olacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

- Artuk, Mehmet Emin; Gökçen, Ahmet, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 13. Baskı, Ankara 2019.
- Artuk, Mehmet Emin; Gökçen, Ahmet, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 18. Baskı, Ankara 2019.
- Bozbayındır, Ali Emrah; Önok, Murat, “Alman ve İtalyan Ceza Hukukunda Israrlı takip Suçu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022, 1: 295-376, <https://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12436/4340/GSUHFD2022I.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Çakmut, Özlem Yenerer, *Israrlı Takip (Stalking) Kişinin Huzur ve Sukununu Bozma ve Türk Ceza Hukuku Bakımından Genel Değerlendirme*, <https://balikesirbarosu.org.tr/medya/balikesir-barosu-dergisi-sayi-1>
- De Fazio, Laura, *The Legal Situation on Stalking Among The European Member States*, s. 231, Springer Science Business Media B.V. 2009.
- Dereli, Alparslan, “Israrlı Takip ve Taciz (Stalking) Kavramı ve Suçu”, *Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a Armağan*, Editör: Prof. Dr. Mahmut Koca, Seçkin Yayınları, Ankara 2020.
- Doğan, Recep, “Kadına Yönelik Şiddetin Bir Türü Olarak Israrlı Takip (Stalking) Kavramı ve Suçu”, *Ankara Barosu Dergisi*, 2014/2. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398162>
- Eker, Hilal Karakaş, *Israrlı Takip Suçu*, <https://www.hukukihaber.net/israrli-takip-sucu-makale,10067.html>
- Hakeri, Hakan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 23. Baskı, Ankara 2020.
- Koca, Mahmut; Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınları, 12. Baskı, Ankara 2019.
- Koca, Mahmut; Üzülmez, İlhan, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Adalet Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2020.
- Kocasakal, Ümit, "Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma Suçu", *Ankara Barosu Dergisi*, Cilt 2015, Sayı 2, [https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398257#:~:text=Madde%20123%2D%20\(1\)%20S%C4%B1rf,y%C4%B1la%20kadar%20hapis%20cezas%C4%B1%20verilir](https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398257#:~:text=Madde%20123%2D%20(1)%20S%C4%B1rf,y%C4%B1la%20kadar%20hapis%20cezas%C4%B1%20verilir)
- Özar, Süleyman, “Israrlı Takip Suçu (TCK m 123/A)”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022, s. 1397-1430, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2425483>
- Özen, Muharrem; Köksal, Atacan, “Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma Suçu”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 68, Sayı 2, 2019, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/838442>
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yayınları, 11. Baskı, Ankara, 2020.
- Özbek, Veli Özer; Doğan, Koray; Bacaksız, Pınar, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Seçkin Yayınları, 15. Baskı, Ankara, 2020.
- Uyumsuz, Alper; Akdağ, İdris, “Türk Özel Hukukunda Şiddet ve Israrlı Takip Kavramı ile Israrlı Takip Mağdurunun Korunması”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 19, 2015, Sayı 2, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789085>

- Taneri, Gökhan, *Hürriyete Karşı Suçlar*, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- Resmi Gazete Yayınlanma tarihi: 18.01.2013, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130118-2.htm>
- <https://www5.tbmm.gov.tr//sirasayi/donem27/yilo1/ss323.pdf>

